

A Bébe-rövegek, mintegy a Medve-kéziratba reagálva, melya lénytelenek elmondani ugyanast a történetet (1/15: "est a részt míg módosítva és kibővíte sem tudom átvenni a kéziratból; csak néhány sort idézem, s azután elmondom, hogy, ahogyan volt"). (Ugyanez a történet 2 tudáson átélve)

→ Bébe-rövegek látszólag leegyszerűsítések, "javítások" Medve kéziratában. Valójában nem empai emlék-korrektció, hanem saját nézőpontjánál elengyestése.

- Amikor Bébe megpróbálja Medve kéziratát, saját szöveget azonnal a mozzanattal indítja, amivel M. befejezte, lidákat tekintve a két szöveg között; biztosítva a regény egészségnek kontinuitását.

- Bébe tárgyilagosabb; Medve inkább a benyomásokra felteti a hangnilyt.

!! - Később: a közvetlen idézés helyett egyszerűen "átveszi" Medve kéziratát, új idézésformát hoz létre: átveszi Medve belső nézőpontját, s beleilleszti a sajátjába (Medve tudta, látta, várta, hitt abban, zarámba jött...) ← (átvett főpő beszéd) a mindentudó író szereplőre le.

- Ha közvetlenül idéz is még a kéziratból, azt már nem M., hanem "Medve" nével teszi.

- A nézőpontváltások, az idegen tudatok egymásba épülése → a regény polifóniája (beszéd a beszédben)

DE: éppen "regény a regényben" is, ha a felbomlott keretkötőkre vagy a Magda- és Szeregy-történetre gondolunk. ← a mi polifóniájunk újabb rétege.

+ SAJÁT MEGFECŐZÉSEK

* FARKAS Edit: Az elbeszélés nehezégei II: Nyelv-és tudomány: Közlemények 1993/1-2.

→ ez a regény levezetésének cíve is, s valójában a "közvetlen, kikerülhetetlen regénymondani való mesterien "napvilágra rejtett" foglalat" (TANDORI).

→ az emberi tudat sajátos adottsága, hogy nem tudunk egyszerre benne is lenni a dolgokban, és rálátni is.

→ "a nyelv torzító leucse". Ottlik állandóan érzékelteti a nyelv elégtelenségét a valóság kifejezésére, de azt is, h. a dolgoknál a belső érzelmi-morális lényege, igazsága, ha soká el nem érhető is, de megközelíthető.

"Milyen kevést tudnak ezek (a szavak) közölni... Ek mindig hánisítanak, hazudnak. Mégis tudomásul kell venni, hogy ezek van hánisra... hiszen előbb ön mindig a megértés és azután a szó; ez a durva, torzító eszköz, hogy megasonkítson valamit, ami egésze volt." (11/2)

→ dilemma: elmondjam-e, el tudom-e mondani másoknál? Hgy ahogy volt?

"Valaha, amikor valami baj, rozékú kitalálás, megáldatata'st el kívántam, éppen Szeregy találta ki a megoldást rá: elmesélte "... az volt a titka, hogy a feljes és én valóságot monlta el ... s a zűzavarból egyszerre send támadt, a dolgok formát kaptak, s az élet éltethetősége éltethetővé vált" (Az elbeszélés nehezégei)

→ Ottlik Próza c. műveben így ír:

"A regény a hallgató's szövegből készül... Minek ír hosszú regényeket, aki rövidbben és más módon is el tudja mondani, amit akar?-- A regény... a nyelvet... építkezésgé, ábrázolásra (használja), melyben inneni tartalmakat igyekszik lebekeztetni... másképp maga is egy nyelven túli realitás... Nem a szó volt kezdetben, hanem a mondat ... Nem a mondat... hanem a bekezdés... Nem a bekezdés... hanem a regény.

A regényt már csak a hallgató's elzsi meg... A regény nem mondani akar valamit, hanem lenni akar valami" (Próza 124-125.)

↳ olyat akar elmondani, amit mások már elmondtak, de a népszerűség kedvéért nem mondhatja egy kicsit sem másképp: "Az író igazán hallgató's... hogy lehetőleg ne szedjen bele személyesen a műve végős mondarsalójába. Ne a mondhatatlant, mond a lehetetlen mondhatatlant" (Hens, Nagy A.). A mondhatatlan azért még elmondható magától, vagy nekünk."

↳ Bizonyos dolgokat nem lehet elmagyarázni, de talán egy történet elmesélésén, megértésén keresztül éltethetővé válik az is, amiret a történetet elmondók (Szeregy!!!)

"Nem, aki azért tesz író, idősebb korban, mint én, mert valami mondani-alója van." (Ottlik) → a letezésről: "a művészet lényegében nem kitalálás, hanem egyszerűen az élet gyakorlása."

→ "Keresés módszer": ez nem egyszerűen formai megoldás, hanem a mi legfontosabb tartalmi eleme: a főszöveg nem éltető (feltehető) a keret nélküli.

* Külsőleg: a regény egyetlen magyarázat Szeregy Magdával kapcsolatos kérdésekre;

* Belsőleg: önarazonosítási kísérlet.

→ Az "elbeszélés" nem azonos az "elbeszélthet", mert elmondani amit csak "máshogy" lehet. Bébe lidba próbál rendet tenni, az idősebbi és őrsáig.

sondát átveszi az emlékezet szereljes etemenykapcsolása.

"Az elbeszélés nehezsége": hogyan lehet omit nem "matlépp", hanem csak író, ahogy "VAL", elmondani? Hogyan a képet néze mi garantálja, hogy ugyanart látjuk? Lehet, h. épp a "rend" ráerőszakolaba hamisítja meg a "valóságot".

- Uniféle rendnek mégis lenne hely. A dolgok összefüggnek egymással, és nekünk a feladatunk, h. felderíteni, hogyan. De rend is többféle van...

- Medve Gábor, a regénybeli író, ill. az általa M.-nek nevezett hős, omiféle idő nélküli világot kerget, melyben egy megjelenésküli kommunikáció kapcsolja össze az embereket, ahol forma nélkül is teljes, tökéletes minden.

De: a többi világban is nehéz megragadni az időt (Zsoldos pl. hisztionizaa a naptárral az eltelt napokat; Bebe "vitatkozás" Medve kéziratával: létjű volt-e vagy csintória?) Lehet Bogvár-nap vagy Schulze-nap..., de a hetek telével mindig felboml az időrend - és a helyzet az emlékezet ellenőrizhetetlen rendje veti át.

- Nézőpontok:
- Ottlik Géza (az ember, aki író): a regény letelezője [SZÖVEK] [ELBESZÉLÉS]
 - Both Benedek, festő, Ottlik regényének főhőse és egyben elbeszélője (E/T)
 - Medve Gábor (a regénybeli író), ainek regényét, kéziratát Bebe [KEZIRAT] dokumentumként olvassa (próbálja olvasni).
 - Szereplők (Bebe, Medve, Feredy, Colalto, Herényi...), akik nem valónak bele a történetbe, csak megtörténik velük. [REGÉNYVILÁG]
 - idegenek, az elbeszélő által feltételezett olvasók, akiknek nál.
 - a művező és kritikus olvasó. [OLVASATOK]

- Bebe hiqarozítja Medve kéziratát, átveszi Szeredy gondolatait, de E/3-ban írja le, Medve "saját" emlékeibe nem tud beleszólni, de aine & is emlékszik, sőt jobban emlékszik, átveszi a szót.

- Bebe nem helyezkedik vissza akkor, tízeves éjébe, hanem felötlélt kiint vissza. Nem azét, hogy szívrohottakoz, hanem mert omi életmet keres - most már felüött élnel.

- Az időrend mindig felboml, s helyette az asszociatív emlékezés lép.

- A regény hidenil, h. csak a regény ér véget, a történet nem. Valami lezoml (az abszurdizáció; Feredy viszott a legyekből) de valami hi is nylt: ottléptek egy HATÁR. A mű eljén feltét kérdés pedig megválaszolatott vagy egytémén elhúnt.

→ Nyelvjárk(ter) is a regény: - durva hatónai nyelv, a rigatók nyelve → olyan dolgokat is h: lehet fejteni, amiket egyébként nem lehet mondani.

Tudják a szereplők miór melyik nyelvet kell használni, miór melyik évelges. Nyelv → feltételek egy közösreotti.

→ Iskola szerepe a rendszerzés ("regulázás", "iskolázás"), ott szeresszük meg a rendszerzés, rálátás híperségét. Ott "elvezítjük" addigi látásmodunkat, egy HATÁRhoz érkezzük. Határ egyed és tm., gyermek - és felnőtthor között.

(Medve a közölkésor lép át est a határt, tejelegesen és képletesen is).

(Az iskola tejelegesen is a határon van - kébrez: bár ez minek kimondva, de Ottlik élebrázát ismerve, s a regény egy konkrét utalásából is tudjuk:

"A városkának volt egy kis erős vára, amely hat ével a mohácsi vereség után feltatottata és rívaerte a törököt" stb. - NAGYON stb RÉSZ!!! (III/20)

• FÖLDES Anna: fégy lütken önmagához. m: Húsz év - húsz regény 1962.

- Ottlik alig 20 éves, miór első novelláját közli a Napkelet (1931), de '57-ben jelentkezik első novelláskötetével (Hajnali háztetők); első regényét csak ötvenedik életévelhez közeledve adta közre, s ráatallanul szerzőiö lez: "napjaink egyik legjelentősebb (és legművezeibben megít) regénye" - mondja Póray György.

- "Kamaszregény" (?)

- a világrodalmi "pelda" kezenfekvő: Musil: Törlers iskolaevei (v. inkább "rokori" mű).

Mindkettőben a lelki terror gépezetét láthatjuk premier plámban.

- Ottliknál csak a későbbi esztendőkre kibató etemenyek érdemlik meg, h. a gytkenevényeink raktárában helyzet kapjanak, s a regényben ezeket illeti meg a részletező írói ábrázolás.

- A mű két kulcjelenetét már korábban megpogalmazza a Hajnali háztetők novelláiban: a cínjeletbeli barátság csödjé, Halász Péter megtagadott kézfogása; Apagyi lázadásuak csödjé, aki nem tud alkalmazkodni a belső világ töménéjéhez → a közönség kégyetlen ítélete!

- a katonaiskola célja: a szertelen, sokféle cívből egy fegyelmezett, egységes katonatiszt. létrehozása. Ebben teljesen felkelti örökl. a beérkező kamaszokat. Előzse: megalkodás, kiszolgáltatás, emberi szolidaritás érzésének szétrombolása, hierarchia elfogadtatása.

- Ottlik ábrázolja, h. az intézet embertelen pedagógiai módszerei nyomán hogyan térül, torzul a szereplők személyisége. Szemben az efférséggel, a belső integritás feladása a halállal csaknem éppen ^{szélsőséges} tragédiát jelent.

- De mindenki meghajol (Both, Kedre, Szeregy is...), legfeljebb csak az embertelenedés mértékében különböznek egymástól. Az embertelenséggel szembe álló erő szerepét Ottlik az olvasóra oltja. (A kicsik általában maguk hatódnak meg az olvasók helyett, a jó nők szerbi nem vállalják magukra a műalkotók érzelmi, gondolati aktivitását.)

- Megmutatja a falizmus elbűvölt ábráit, bár, tudatosan nem használ konkrét történelmi utalásokat, csupán néhány évszámot ('23, '44, '26). Tudatosan valja el az intézet és a külvilág közt a szálakat.

• TOLCSVAI NAGY Gábor: A "tökéletes mondatok" poétikája Ottlik Géza prózájában {M: "Nem találunk szavakat", Kalligram, 1999.

- O. számára az irodalomban, a prózában nem a nyelv az, ami létrejön mindig újra, hanem a világ valósága, ami nem aktuálisan létező, hanem folyamatosan készülő.

- olyan új mondat- és szöveg szerkesztési eljárásokat valósít meg, melyek meghatározzák a u. próza fejlődésirányát.

- Mondatai rövid v. áltags terjedelműek, nyelvtanilag egyszerű szerkezetűek, könnyen értelmezők. Egyszerű múlt időt használ, s a lehető legegyszerűbb nyelvtani lehetőségekkel él.

Kiegészítő, nyugodt (se nem túl gyors, se nem lassú) prózaitmást ha létre, mely alapvetően hozzájárul a történelmi bevezetés lényegéhez.

A szavak (fn, mn, ige) legtöbbször prototipikus jelentésükben szerepelnek a mondatokban.

A főr- és időrendzet mindig pontos megjelölést kap: a főr az elbeszélő E/I. rendűje volta határozza meg. Így az olvasó közelről, belülről ragadhatja meg az elbeszelt eseményeket.

+ Füzefa Balázs: "Sem azé, aki fut..." - Ottlik Géza Iskola a határon című regénye a hagyomány, a prózapoetika, a hipertextualitás ^{és a recepció} tükrében (Irodalomtudományi füzetek, Argumentum, Bp.) 2006.)

+ Györfly Miklós: Ottlik és Mafie